

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a lap tulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
 egy I. hasábjos petit sor 10 kr.
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitási díj 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.
 A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomda-
 ságban és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az általános béke.

Zombor, 1899. jan. 26.

A míg nálunk a parlamenti béke helyreállításán fáradoznak, addig a diplomácia nagyszabású terv keresztülvitelén fáradozik. Az orosz cár volt az, aki komoly jelleget kölcsönözött annak a régi s ma már egészen nagyszerű eszmének, hogy általános világbéke létesíthető.

Az orosz udvar és az orosz diplomácia komolyan foglalkozik a tervvel. Muraviev orosz külügyminiszter jegyzékbe is foglalta már a tervet s a következőkben közölte a hatalmak pétervári képviselőivel:

Midőn felséges parancsolóm augusztus hónapban megbízott, hogy azoknál a kormányoknál, a melyeknek Pétervárott képviselői vannak, olyan konferenciának összehívását indítványozzam, a melynek az lesz a hivatása, hogy kipuholja a leghatásosabb eszközöket, a melyek valamennyi népnek a reális és tartós béke jótéteményeit biztosítják, és mindenekelőtt határt szabjon a jelenlegi fegyverkezés egyre nagyobb fejlődésének, úgy látszott, hogy semmi sem áll útjában annak, hogy e humánus terv előbb vagy utóbb végrehajtsák. Az az előzéki fogadás, a melyben a császári kormány ez a lépése csaknem valamennyi hatalomnál részesült, ezt a fölfogást csak igazolta. A császári kormány, a legtöbb kormány hozzájárulási nyilatkozatának rokonérzésű kifejezéseit méltatva, megnyugvással látta a legmelegebb hozzájárulás nyilatkozatait, a melyeket hozzá intéztek és a társadalom minden osztályából, a föld minden pontjáról hozzá intéztek.

Jóllehet a közvéleményben az általános béke eszméje javára erős áramlat érvényesült, a politikai látóhatár képe az utóbbi időben lényegesen megváltozott. Több hatalom új fegyverkezéshez látott s igyekszik katonai hadijerjét még inkább megerősíteni. Tekintve ezt a bizonytalan helyzetet, indítatva érezhettük volna magunkat annak a kérdésnek a föltevésére, vajjon célszerűnek fogják-e találni a hatalmak ebben a pillanatban a szeptember 12-diki körlevélben foglalt eszmék nemzetközi tárgyalását. Abban a reményben azonban, hogy a zavar elemeit, a melyek a politikai köröket mozgatták, nemsokára nyugodtabb hajlandóság fogja fölvaltani, a mely kedvező lehet a javasolt értekezlet érdemére nézve: a császári kormány abban a nézetben van, hogy le-

hetséges volna már most előzetes eszmecserét kezdeni a hatalmak között oly célból, hogy haladéktalanul megtaláltassanak azok az eszközök, a melyek határt szabhatnak a szárazföldi és tengeri fegyverkezés egyre nagyobb fejlődésének, a mi olyan kérdés, a melynek megoldása a fegyverkezések legújabb kiterjesztésére való tekintettel egyre sürgősebbé válik és hogy előkészítessenek a módozatok annak a tárgyalására, miként volna lehetséges fegyveres összeütközéseknek elejét venni azokkal a békés eszközökkel, a melyekkel a nemzetközi diplomácia rendelkezhetik, ha a hatalmak a jelen pillanatot kedvezőnek találnák konferencia összehívására. Bizonyára hasznos volna, ha a kormányok között előzetes megegyezés jönne létre e munkálatok programjára nézve.

A konferencia kebelében nemzetközi tárgyalás alá terjesztendő tárgyak általános vonásokban következőképpen foglalhatók össze:

1. Olyan megegyezés, a mely a szárazföldi és tengeri hadierő jelenlegi tényleges állapotának és az erre vonatkozó hadügyi költségvetésnek bizonyos meghatározott időre való változatlanágát mondja ki és előzetes tanulmányozása azoknak az utának, a melyeken jövőre a tényleges létszám és az említett költségvetés leszállítása elérhető volna.

2. Tiltalom az ellen, hogy a hadseregben és hajóhadban bármily új löfegyver és új robbanóanyag alkalmaztassék és hogy a már alkalmazásban lévő robbantó lövedékek a fegyvernél és ágyunál tovább is használtassanak.

3. Tiltalom az ellen, hogy a már meglévő borzasztó hatású robbanóanyagok szárazföldi háboruban használtassanak és az ellen, hogy bármilynemű lövedéket vagy robbanóanyagot léghajról vagy más módon használjanak.

4. Tiltalom az ellen, hogy tengeri háboruban tenger alatt járó torpedónaszádokat vagy buvárcsónakokat vagy hasonló pusztító eszközöket használjanak és annak a kötelezettségnek a kimondása, hogy jövőre nem fognak zuzóhajókat építeni.

5. Az 1864-iki genfi egyezmény rendelkezéseinek alkalmazása a tengeri háborúra az 1868-iki póteikk alapján.

6. Kimondandó, hogy a tengeri csaták alatt és után a hajótöröttek megmentésével foglalkozó hajók és szeják semlegesek.

7. Az 1874-iki brüsszeli konferencián a háboru törvényei és szokásai tárgyában kidolgozott

és máig jóvá nem hagyott nyilatkozat revíziója; elvi elfogadása a közvetítés céljából való jó szolgálatok fölhasználásának és fakultatív választott bíróságoknak erre alkalmas esetekben oly célból, hogy a nemzetek fegyveres összeütközése megakadályoztassék, megegyezés a választott bíróságok alkalmazásának módjára és egyöntetű gyakorlat megállapítása.

Természetes, hogy mindazok a kérdések, a melyek az államok politikai viszonyaira és a szerződésben megállapított dolgokra vonatkoznak, valamint általában azok a kérdések, a melyek nem tartoznak közvetlenül a kabinetek részéről elfogadott program keretébe, az értekezlet tárgyalásából kizárandók.

A midőn kérem, hogy e közleményre nézve kormányától utasítást szerezzek, kérem egyúttal, adja tudomására kormányának, hogy felséges uram, az orosz cár őfelsége a nagy ügy érdekében, a melyet különösen szívén visel, hasznosnak tartaná, ha az értekezlet nem valamelyik nagy hatalom fővárosában ülne össze, a hol sok politikai érdek találkozik, a mely talán visszahatna a föld minden népét egyaránt érdeklő munka menetére.

A hitbizomány.

Zombor, 1899. január 26.

Nem régen foglalkozott a kodifikáló jogügyi bizottság a nemzetgazdaság két legfontosabb, honunk agrrikál viszonyait legmélyebben érintő tényezőjével, t. i. a hitbizomány és a birtokminimum kérdéseivel és elsőt bizonyos körülményeknél fogva, t. i. ha az alapítónak nagy érdemei vannak a hon körül, megengedhetőnek, utolsót pedig, a birtokminimumot, semmi szín alatt bevezethetőnek nem véleményezi.

Egyedül a hitbizományról kívánok következő soraimban foglalkozni elvileg és a mint ennek gyakorlati hatása az életben nyilvánul.

A hűbéri államban régen a földbirtokok megkötése és egy kézbe való juttatása nagy állami és kulturális érdekektől sugalt tény volt, mivel ezeket az állam maga képes nem volt megvalósítani és erőtlenségében idegen segítő kezekre szorult. Az egyház temérdek latifundiumokat egyesített, a reáruházott állami és kulturális feladatok teljesítése miatt, szintén egyes nagy hűbéres világi urak családjaik részére, honvédelmi

A „BÁCSKA“ tárcája.

A „Vértesi-asztaltársaság“ megalakulásának és működésének története.

(Felolvastott az 1899. január 3-án tartott estélyen.)

Az embert a természet úgy alkotta meg, hogy az utalva van társaságban élni. Társat keres már a gyermek, midőn a szomszéd gyerekekkel szeret el-eljátszani, társat keres az ifju ember, midőn egy részt a fajfentartás ösztön benne felbúvó szerelme gyul, másrészt pedig magának a társadalomban társakat keres, hogy velük együtt működjön ő is, mint számottevő polgártárs munkája és működése által mind a leendő családnak, mind a közös nagy családnak, a hazának hasznos és számottevő polgára legyen. Társakat keres a napimunkában kifáradt férfiú, hogy a pihenésre szánt néhány perccel másokkal szórakozva eltölthesse, új erőt és kitartást merítsen a holnapi munkához, szíve nemes érzelmeinek kifejezést adhasson, búját-baját elpanaszolhassa, másokat megvigasztaljon s kitartásra buzdítson; de társaságot keres a kor által megtört és az életküzdelmeit már túlélt és kimerült aggastyán is, midőn régi öreg pajtásait örömmel keresi fel, hogy velük legalább néhány kedélyes pillanatot eltöltsék, a multnak öröm és trüm napjait fel-felemlítve, ha pár percre is, magát megifjodottnak érezze.

Bennünket is kedves asztaltársak, az az emberi természetben levő társaság utáni vágy hozott össze már évekkal az előtt, hogy hál'letennek mindnyáján meg mint munkaképes és tettekre mindig kész férfiak, ha napközben hivatásunknak élve kifáradtunk, néhány pihenésünkre szolgáló perccel, távolabb a komoly munkától, tudlástunkra felhasználjunk, testi és lelki erőnk felrészletének szentelhesünk.

1898. év késő őszi, egy újonnan nyitott és a „Ratár“-hoz címzett vendéglőben, — hol hamisítatlan

jó bor volt, — naponként találkozott egymással két jó barát, két ügyvéd, dr. Pavlovics Jenő és dr. Ivánkovich Pál, kikhez csakhamar saját csekélységem is mint harmadik társ csatlakozott. Vétének a történelmi igazság ellen, ha mindjárt itt meg nem említeném, hogy ugyanakkor, ugyanezen helyen naponként megjelenő, még elválaszthatatlan két jó barát — „Castor és Pollux“ — Heintz Kálmán és Vécsy Károly is hozzájárultak azon társasághoz, mely eleinte nem ugyan minden nap, de gyakran összeverődött az esti órákban üdülni és szórakozni. Nem volt azonban ez egy rendszeres összejövetel, hanem inkább esetről esetre találkoztak a jó barátok, a kikkel ugyancsak a helyiségben igen gyakran még Másiás Radoszláv és Petainek József cs. és kir. szászadosok is összejöttek. Nyáron át ez az itteni, estéinkinti összejövetel ritkán történt, mert a nyári napokon mindezek az urak inkább egyik, másik nyári helyiségben szoktak összejönni, mint a „Nagyfa“, a „Vili“ vagy a kanálisi fűrdő. De gyakran összejöttek már 1894. évben délelőttünkön sörre. Mig ugyanezen év őszi, már azt lehetett mondani, hogy naponként találkoztak az eddig megnevezettek még másokkal egyetemben is, ugyancsak a „Ratárnál“ vagy felváltva a „Vládónál“, kinek akkortájt igen jó siller bora volt; így a pénzügyi tisztviselők közül: Radosai János, Szűcs Károly, Nagy Zoltán, Rajcsics Károly pénzügyi titkárok; Gergurov Milán városi főmérnök, Thursky Jenő s Dekker Pál városi tanácsnokok, Auth György városi főpénztáros, több honvéd és csendőr tiszt is. 1894. év késő őszi, majdnem naponként felkereste a társaságot Czedler János ügyvéd is. De legfőképp meg kell itt említenem, hogy ugyanekkortájt költözött vissza Budapestről Zomborba mindnyájunknak egy régi jó barátja, Vértesi Károly ügyvéd, a ki itt csupa régi jó barátaira levél és egyszerűsind vágya várt jó rámpásra találván, csakhamar a legpontosabb tagja lett a társaságnak. Ugyanezen évben, de még a nyáron szegődött e társasághoz annak még most is egyik legkitartóbb és szellemi szikráiról jól ismert tagja, jelenleg Csávosi akkor még Csarsch Sándor barátunk is. Ettől az időtől fogva a már említett összes urak, gyakran kibővítve még több honvéd tiszttel s más uri-

emberekkel, esténként szolidan elbeszélgetvén és adomázván, töltötték el a téli estéket.

1895. év tavaszán és nyarán ismét gyakrabban járt a társaság a nyári mulató már fentebb említett helyekre s csak rossz (esős, sáros) idő esetén verődött este felé a Ratárnál össze. Ugyanez év tavaszán Vértesi Károly barátunk súlyosan megbetegedvén, Karlsbadba távozott. Nyár folyamán az összejövetelek ritkábbak lévén és többnyire a már többször említett nyári mulató helyeken történtek, a hol is különösen a kuglizás sportjával foglalkoztak az összejövetelek. Ekkor szegődött a társasághoz még két elválaszthatatlan jó barát is, Karvázy Józsi és Putnik Rezső. Kiemelendőnek vélem az ez időtájt a Nagyfában különösen Miló barátunk által gyakrabban rendezett kedélyes hosszulevű paprikás csirke vacsorákat.

Ugyanezen év őszi a társaság annak öröme, hogy Vértesi Károly felgyógyulva, ép egészségben hazatért és mert már a nyári szabadban való esti időzés kellemetlenné vált, elhatározta, hogy naponként az esti órákban összegyűl a „Ratár“-nál kedélyes elbeszélgetés és szórakozás céljából. Az eddig említett összes urak csakugyan ezentúl össze is jöttek minden este többé-kevésbé, de leginkább azok, akik az időtől fogva még ma is ugyancsak itt együtt vannak. Egy ily igen kedélyes összejövetel alkalmával dr. Pavlovics Jenő barátunk indítványára társasággá is alakultunk és nyomban megválasztottuk a társaság vezérferfiát, illetve functionáriusait. A választás eredménye a következő lett: Czedler János kormányzó, Vértesi Károly elnök, dr. Pavlovics Jenő igazgató, Heintz Kálmán háznapy, (eredetileg csendbiztos.) Ezen szerencsés megalakulás szülte öröm következtében társaságunk egyik eltett tagja, Vécsy Károly „Rokon“ több ízben bemutatott komoly és humoros felkötőtől folytán a társaság hivatalos dísz-szónokának lett egyhangulag kikiáltva és hogy senkinek kiváló érdemei csorbát ne szenvedjenek, Szűcs Károly barátunk nem épen szüksévasúsága miatt, a társaság nyelvörének lett nagy lelkesedéssel ugyancsak unisonó kikiáltva. A társaság, most már így szervezve és megalakulva lévén, a kormányzó gyakori megjelenése alkalmával nemcsak

szempontból, az államtól adományozás útján nagy javakat nyertek és végtére a király és állam, mely amugy is kuforrása volt minden birtoknak és hová a tulajdonos nélküli birtok visszaszállt, nagy földterületek urai voltak, melyeknek jövedelmei a kir. udvartartásra és államcélokra fordítottak.

A franciaországi mult századvégi forradalom elvei a hűbériségnek ezen régi intézményeit is mind halomra döntötték és magát az államtól teljhatalmában odaállítva, megszüntette a nagybirtokokat, bárminő kézzel egyesültek legyen és a tulajnok apró részletekbeni, szabad forgalmát állította oda államfeladatul, hogy azután a föld, mint szabad forgalom és birtoklás tárgya belterjesebb műveléssel maga megérezze a hatványozott emberi munkának varázserejét.

Ezen fentebb vázolt elvek folyamán a hitbizomány, mint a feudális modern korunkba benyúló maradványa, magában dől össze, de még inkább, ha annak erkölcsi és nemzetgazdasági motívumait tekintjük. Maga a hitbizomány megalapítója, a leghamisabb erkölcsi alapon áll, egyedül családi hűségéből egyik sarját egy nagy holttesttel, a majorátussal veszi körül, mely többnyire külterjesen és így kevesebb haszonnal műveltetvén, nem adhatja meg sokszor azon fényt és pompát, a majoreskónak, melyet az alapító megvált. Épen azzal veszt a családi név nimbuszából, ha az utószülöttek, az elsőszülöttel szemben, kevés birtokban osztályosok és nem képesek maguknak fentartani azon rangot és méltóságot, melyet különben születés és nevelés reájok nézve kilátásba helyeztek.

Tehát atok gyanánt nyulik ki a sírból az apai kéz, mely egy gyermeke javára többi kedveseit atyai szeretetéből kitagadva, utóbbiakat sokszor inség és nyomoruságba taszítja, az elsőszülött pedig, mint „fruges consumere natus“, nagy jövedelméből alig hajt hasznót a világnak, az emberiségnek. Nem kell tovább fejtegetni, hogy a hitbizomány, ezen intézménye a közép-kornak, nemzetgazdaságilag minő káros befolyással van a nemzet anyagi fejlődésére, egy földművelési államban mind elzárja a kereset forrásait a munkástimegekre nézve, melyek föld és munka nélkül tengődni kénytelenek és megszorítva a munkás proletáriátust, mint veti hátra a föld népe szellemi és anyagi előrehaladását.

A kodifikáló jogügyi bizottság e fentieket tudva és méltatva, elvben a hitbizományok további szaporítása ellen foglalt állást és csak egy esetben engedte meg hitbizományok felállítását, ha az illető erre különösen hazafias érdemeket szerzett. Ezen elv mindenesetre, a monarchikus államformának egy koncessziója, mely megvan Poroszországban, Angolhonban, szóval mindenütt a monarchikus országokban.

Mint hűbéri intézmény azelőtt csak a korona és az alapító között lefolyt akció volt annak megengedése, most azonban az országgyűlés és a kormány is hozzájárul, mint alkotmányos tényező és igen kívánatos, hogy a fentjelzett feltevelnek legszorosabb betartása, mint szigorú államcél, lebegjen az illető faktorok előtt. Honunkban amugy is több 34 százaléknál kötött birtok van és így annak nem szaporodása, de

kevesbedése áll az állam érdekében, e miatt igen óvatosan kell eljárni a hitbizományok felállítására körül és csak egy esetben megengedni, ha t. i., mint az új törvényjavaslat mondja, az engedély a valódi, az elévülhetlen honfiai érdemek megjutalmazására szolgál.

R. Á.

Felhívás

a „Bács-Bodrogh vármegyei történelmi társulat“-ától.

A „Bács-Bodrogh vármegyei társulat“ évek sora óta munkálkodik azon, hogy a vármegye multját kutassa, történelmi emlékeit a tudomány hasznára közkinésé tegye, és azokat megővja a jövő nemzedékek számára.

Önzetlen, hazafias érzés vezérli munkásságában egy a társulatot, mint annak minden egyes tagját. Immár tizenegy év munkájáról számolt be azon tizenegy Évkönyvben, melyben kutatásai eredményét tárta föl a hazafias közönség előtt.

A társulat munkásságáért megkapta az elismerést akkor, midőn Bács-Bodrogh vármegye közönsége a társulatra bizta, megye monografiájának megírását. És hogy ez irányú tevékenységének eredményével nem vallott szégyent, bizonyítja a szakemberek és a sajtó elismerése.

De elismerést nyújtott a társulatnak egy a magas vallás- és közoktatásügyi miniszterium, mint Bács-Bodrogh vármegye közönsége is a közelmultban, midőn némi ideiglenes segélyben részesítette a társulatot ama kitűzött céljának előbbvitelére, hogy a megye történelmi vonatkozású reliquiáit felkutatra, azt muzeumában az élők okulására, s az unokák emlékeztetésére megtartsa.

A társulat által kezdeményezett ásatások már is szép sikert mutatnak föl, s ha — az anyagi helyzet mellett — lehetséges lesz a megkezdett nyomokon tovább haladnia, elérí a társulat ama forró óhaját, hogy a megye régmultjára némi fényt derítsen.

A közelmult évszázadok történelme is élénken érdekli a társulatot, és a még megmenthető történelmi emlékek összegyűjtése is éber gondját képezi.

Eme törekvéseiben egyedül tagjai buzgóságára és nagyon is szerény anyagi erejére utalva, csak akkor juthat sikerhez, ha mindenki, kit a mult kérdései érdekelnek, segít társul szegődik; ha mindenki, kinek a megyét érdeklő reliquia van birtokában, azt mint legméltóbb helyre, a társulat muzeumába helyezi el; ha mindenki, ki tanácsal, pártolásával előbb viheti a társulat célját, azt attól meg nem vonja.

Azon tudat, miszerint társulatunk már eddig is jelét adta komoly munkásságának, — és az a hit, hogy a közönségünk méltányolja törekvéseit, arra bátorítja a társulatot, hogy bizalommal felszólítsa megyénk és hazánkban a mult iránt érdeklődő közönséget a társulat alapító, vagy pártoló tagjainak soraiba való belépésre.

Roediger Lajos,
h. titkár.

Latinovits Géza,
alelnök.

Egy jótékony célú előadás.

(Rendeztetett a zombori érseki óvónőképző intézet által f. évi január hó 21., 22. és 23. napján.)

Ismét volt alkalmunk egy, a zombori érseki óvónőképző intézet által rendezett előadást láthatni, melyet a derék tanintézet, egy igazán emberbaráti intézmény érdekében, az egyházmegye „Tanítók Háza“ javára f. évi január hó 21., 22. és 23. napján rendezett.

Már eleve igen nagy érdeklődéssel vártuk az előadást, melyet tekintettel azon körülményre, miszerint a tanintézetnek nem áll rendelkezésére akkora helyiség, mely az érdeklődők nagy számát befogadhatná, kénytelen volt az előadást háromszor mutatni be, hogy egy részt a fenn említett emberbaráti intézménynek mentől nagyobb összeggel adózhasson, másrészt pedig, városunk minden szép, jó és nemes lelkű közönségének nagy részét meg ne fossza egy igazán élvezetes és gyönyörkötő előadás láthatásától. Meg is töltötte a közönség mindhárom napon át azon kis termet, melyben az előadások tartottak, teljesen; mindennapra csak száz jegyet bocsátottak ki, nehogy — mint máskor alkalmommal

— a tulságosan tele zsúfolt teremben a meghívott vendégek egymás mellé szorosan preselve legyenek kénytelenek az előadást végig élvezni.

Maga az előadás két részből állt. Az első részben az Év időszaikaival és hónapjaival bemutatja hódolatát a Jászoly előtt. Melléje csatlakoznak a Hit, Remény és Szeretet megszemélyesített alakjai A Világ, Szépség és Hitelenség allegorikus alakjai ellentétbe helyezik magukat a Megváltó által hirdett keresztény eszméknek. Gyönyörűen voltak összeállítva az élőképek, teljesen harmonikus volt a növendékek zenéi és énekei, melyek még a legszigorubb kritikák igényeit is kielégítették.

Az előadás másik részében pedig: „Szent Ceciliát“ adták. Oratorium. Wiltberger Ágostontól. Szövegét Cüppers irta, magyarra átiratták és színi előadásra alkalmazzák az előadás rendezői. Tartalma: Szent Cecilia ősnemes római család sarja keresztény menyegző és megterésében jegyese Valerian is követi. Almach római kormányzó a tiltott vallás híveit maga elé idézi és őket hitzegésre akarja rávenni, a mi a legbizonytatóbb kínzások után sem sikerül. Végre mindkettőt lefejezteti.

Tökéletesebb zenét, korrektebb szavakat és hatóságosabban gyönyörkötő művészi kézzel összeállított remek élőképeket ezeknél, mint a miket ezen szerencsésen választott darabban láttunk — képzelné sem lehet. A zene és ének a vértannak testi és lelki kiteljeit, fájdalmait meghatóan hű hangon adják vissza, míg a közbejött élőképek és szavatok, a zene által ki nem fejezhető történetet és jeleneteket tüntetik fel.

Dicséret illeti meg a derék intézetet, hogy a közönségnek, három előadáson keresztül, ismét alkalmat nyújtott gyönyörkötőn abban a nem mindennapi előadásban, mely elejétől végig csupa gyönyör és élvezet volt; dicséret érdemi meg első sorban az intézet derék vezetőjét és azokat, kik elvonulva a nagy világtól, négy fal között, nemes szívvel, igaz szeretettel és önfeláldozással, nem kimélve saját anyagi kiadásukat sem, csak azon vannak, hogy rendeltetésüknek minden tekintetben a lehető legjobban megfelelhessenek. És ezen céjunkt el is érték és teljes tanbizonyosságát adták ezzel is annak, miszerint hivatásának ezen derék tanintézet minden tekintetben teljesen eleget tesz. Dicséret illeti végül az intézet növendékeit, kik a nekik kiosztott szerepeket egytől egyig mind jól töltötték be.

A jövedelem 300 frt volt, melyből leszámítva az ilyen előadások alkalmával is felmerült kiadásokat — még mindig igen tekintélyes összeg az, melyet az egyházmegye „Tanítók Háza“ javára ezen derék tanintézet juttatott.

Ujdonságok.

Személyi hir. Özv. bajsai Vojnits Lukácsné urnó, báró Vojnits István édes anyja és báró Höller Vojnits Róza urnó — főispánunk testvére — leányával Jozefine kisasszonnyal Zomborba érkeztek a főispán ur látogatására. Egnéban napig maradtak városunkban s részt vesznek a szombati városi pikniken.

Uj tanácsjegyző. Dr. Körber kulai kir. albiró tanácsjegyzőnek a szegedi kir. táblához be lón hiva.

A hadsereg köréből. A király, mint a hadsereg rendeleti közlönye írja, Kranicz János altábornagyot, a szabadkai 6 ik honvédegyezred vezető parancsnokát, a honvédelmi miniszteriumban I. ügyosztály vezetőjét, jelenleg a székesfehérvári ötidik honvéd kerület parancsnokát ezen állásától felmentette és helyébe Jekelfalussy Lajos vezérőrnagyot nevezte ki.

Sport bál. A „Szabadkai Sport-Egylet“ rendezése tudvalevőleg bálját jan. 7-ről febr. 1-ére halasztotta el és pedig az országos gyászra való tekintettel. Ezen elhalasztás szerencsés gondolat volt, a mennyiben a vidékre készült meghívók már, mint halljuk, elfogytak és még minduntalan kérnek és ennek folytán kénytelen volt a rendezőség újabb meghívókat készíttetni és azokat szétküldeni. A zenét a szegedi zenekar fogja szolgáltatni és a tisztikar is készülődik átjönni. A bál iránt érdeklődők felkértek, hogy bármennyi felvilágosításért forduljanak Matkovich Miklóshoz a bálrendezőjei jegyzőhöz Szabadkán.

Pályázat. Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. járásbírósnágnál másoló-díjnoki állásra.

az est, de az éj óráit is gyakrabban töltötte el kedélyes hangulatban s hogy a téli zord hideg ellen a már ekkor a társaság által lefoglalt helyiségben még jobban meg legyünk védve, kormányzónk az ablakokat, saját költségén szerzett pokrócokkal befedette.

Igy telt el az 1895—96-iki tél s beköszöntött a tavaszi évszak, amely azonban sok változást hozott magával. Igy az érdekes elnöknek beállott szembaja visszatartotta őt a társaságtól, csakhamar pedig körülnkből távozni is kényszerítette őt, hogy szembajának messze távolban orvosságot, illetve javulást keressen, a mit mindnyájunk öröme meg is talált s így a nyár kezdetével ép szemmel közibénk vissza is tért. Látóképességének főpróbáját társaságunk több tagjával a Lajoshegyi Jásó bátyánk batinai szőlőhegyében tette le, a hol valamennyiünk közül a legátalabbi hajó nevét is egyedül ő tudta leolvasni. Csávosi barátunk szőlőbéli multságán pedig a legkisebb betűk olvasásából is letette a vizsgát.

Ugyanez időtájt távozott körülnkből két buzgó jó társ, Masics Radoszláv és Petainek József cs. kir. kapitányok, kiket hivatásuk Budapestre szólított. De még egyéb szerencsétlenség is zudult a társaságra, amennyiben annak lelkes igazgatója, dr. Pavlovits Jenő, azon célból, hogy egészséges gyomrát még egészségesebbé tegye, teljes április hóban karlsbadi vizet ivott és bár a kurának még alig volt vége, teljes erővel a paprikások élvezetéhez hozzászólt. E könnyelműségét majdnem életeivel fizette meg s így egész nyáron át gyomrával küzdött, zsebében bordvín beteken, sőt hónapokon át ki a „Nagyfá“-hoz és a „Ratár“-hoz napesti eledelet, a sült csirkét.

Az 1896. év első felében tehát sok szomorú esemény zavarta meg a társaságot s mint kimagasló örvendetes esemény csak abban érte azt, amennyiben a társaságban már régen mint rendes tag résztvevő Jakobsits Mihály révén dr. Balogh Ernő ügyvéd is a társaságba lépett s annak mai nap is egyik legbuzgóbb tagja.

Az 1896-iki őszi s majd téli idény mind esemé-

nyekben, mind pedig az estéli összejövetelek kedélyességében gazdag volt, amennyiben még két rendes tag vett azokban részt: Karvázy József és Putnik Rezső urak, akik alig egy év óta, talán betegség vagy a vástól való gyakori távollétük miatt látogatják ez idő szerint oly ritkán a társaságot. Eseményekben és kedélyességben azért volt gazdag ez az idő, mert akkora esvén az országos képviselőválasztások, városunk akkori országos képviselője is gyakran felkeresett bennünket egyik másik barátjának a társaságában és mert a választások, ha a társaságot közvetlenül nem is érintették, de mégis az azok iránti érdeklődés sok érdekes és kedélyes momentumot vont a társaság életébe, különösen pedig a képviselőválasztások kimenetelét megjövendőlegő fogadásokat illetőleg. Nagy szomorúságunkra karácsony előtt társaságunk derék haznagya és mindig tette kész tagja súlyos betegségbe esett, mely sok héten át eltartott.

Az 1896/97-iki téli évadra esik ama esemény is, hogy az akkori őszi a Ratár Nisból hozott kitűnő minőségű borokat, melyeknek behatása alatt, de különösen a különözoba kérdése miatt a társaság odahagyván a Ratárt, Leovits Gyokónál ütötte fel tanyáját s csak hébe-korba tért be a Ratárhoz mint vendég jó nisi borra. Azonban alig 2 hónapi távollét után ismét visszajött előbbeni helyére.

Épen ezen távollét alatt lépett a társaság rendes tagjai közé annak egyik széphangu tagja, Gehring Ede mernök is, aki azonban azóta már, jelesen pedig 1898. évi augusztus havában körülnkből Szegedre távozott. Az ő belépése annyiban nevezetes, amennyiben a dal és énekek fűszerezett esték a kedélyességben nagyon is megszapordtak. És hogy a társaságnak először lovasutat, majd később gőzfürdőt építeni akaró határozata, hogy meg nem valósult, inkább a társaság és a nagyközönség hideg közönyösségének, de semmiesetre sem a Rokon buzgó, vagy talán tulbuzgó iparkodásának tulajdonítandó.

Ugyancsak ez évadban a kormányzó annyira elhanyagolta a társaságot, hogy azon egy tényén kívül, mikép az asztaltársaságot a „Barátság“ asztaltársaság-

nak nevezte el és annak alapszabályait kinyomatván, valamennyi tagnak megküldötte, de azok megvitására soha közgyűlést össze nem híván, többé ugyszólván közöztünk meg sem jelent.

Ekkor a társaság magának címet vagy nevet akart adni, egy félévnel tovább tartott a vajadás, alkalmas cím és elnevezésben megállapodni nem tudtunk. Míg egy alkalommal a társaság érdekes igazgatója azon indítványt lepte meg a társaságot, hogy miután az ilyenféle asztaltársaságokat egyes, akár az irodalom, akár a társaséletben kintt és az asztaltársasághoz közel álló személy után szokás elnevezni, közöztünk pedig épen az elnöki széklet oly férfiú tölti be, kinek nevet utelírásai folytán már az egész ország ismeri, a barátság terén pedig mint önzetlen és igaz barát mindnyájunkat mint jó barátait zár kebelébe s ezen igaz érdemeinek nemcsak jeles tisztkokban, de családi tűzhelyénél is gyakran a terített fehérszattal és a tarkaterítés szőlőbéli asztalánál is adott kifejezést, — nevezük el „Vértési“ asztaltársaságnak, mely indítvány egyhangulag s nagy lelkesedéssel el is fogadtatt. S így az 1897. évtől kezdve az asztaltársaság mint „Vértési“ asztaltársaság működik.

1897. év őszi a társaság, hogy magának egészen elkülönített helyiséget biztosítson, Ratárnak két vendégszobájából csináltott magának egyet, s dacára, hogy ablakait a legújabb rendszerű kerek ventilációval látatta el s két kályhával rendelkezett, szűknek bizonyult s annyira kényelmetlennek, hogy erről le kellett mondania s visszatért mostani helyiségébe.

Ugyanezen időben kezdődött igazgatóknak is a baja torkával, vagy jobban mondva a köhögésével, minek folytán tartós köhögése miatt nem jelenhetett meg többé közöztünk, sőt tél idején Raguzába, majd az elmúlt nyáron az egyenlőhegyre (Gleichenbergbe) is kénytelen volt utazni, hogy egészségét visszanyerhesse s azóta körülnkből alig jelenhetett meg egyszer vagy kétszer. Az 1897. év még egy igen jeles tagnal szaporította társaságunkat, ugyanis Buday Gerő főgimnáziumi hittanár lépett ekkor sorainkba, akit csakhamar az asztaltársaság-

A Latinovits-család levéltára. A Nemzeti Múzeum levéltára értékes adománygyarapodott. A minap helyezte el ugyanis a múzeumban örökös megőrzésre borsodi Latinovits Géza országgyűlési képviselő a borsodi Latinovits-család levéltárát. Ezzel együtt a Nemzeti Múzeumban most negyvennégy család levéltárát őrzik.

Értessítettnek a városi színház bizottság tagjai, hogy a bizottság üléseit ezután csütörtök délelőtt 11 óra helyett a folyó évad alatt csütörtök délután 5 órakor fogja tartani.

Táncmulatság. A prigl-szent-iváni kaszinó-egylet folyó hó 21-én az egylet alaptörvénye javára saját helyiségeiben táncmulatságot rendezett, mely igen jól sikerült. A táncmulatság e váratlan sikere a közkedveltség- és általános tisztelgetnek örvendő kaszinó-egylet elnökeinek, Kleiner Dezső gyógyszerésznek köszönhető, a ki teljes odaadással iparkodott a vendégek jókedvét fokozni. Vele együtt buzgólkodtak a többi rendezők. A kaszinó-egylet helyisége igen pompásan, minden várokozást felülmúló fényvel volt díszítve, a mi Vámosi Manoné és Vámosi Samuné urnóknak, a női rendezőség kiváló tagjainak főérdeme, kik nemcsak a munkával könnyítették a többi női rendezők feladatát, hanem jó izlésük által, a díszítési formák dolgában is, a társrendezőnőiket a kellemetlen fejtűrés alul mentették fel. Az estélyen a kaszinó-egylet tagjainak színe-java jelent meg. A tánc kiválóan kirivradt elartott.

Elfogott betörőbanda. Bács-Szenttamás községben már régebb idő óta, rendszeresen fosztogatják a Ferenc csatorna partján levő gabonarakárokat, a nélkül, hogy a tettesek nyomára jutni sikerült volna. A rendőrség folyton figyelemmel kísérte a raktárokat, bár a külső betörésnek nyoma sem volt, azért vagy egyik, vagy másik raktárból hetenkint nagyobb mennyiségű buza tűnt el. E hó 19-én éjjel a raktárak között cirkáló rendőrség észrevette, hogy egy kocsi gabonával megrakva a Ferenc csatorna hídján akar keresztülhajítani. Minthogy a kocsi a raktárak irányából bajtört, a rendőrök elébe álltak és a kocsin ülő embert — kiben a rendőrök Vujinov Lázár turiai lakosra ismertek — kérdőre vonták, hogy a kocsi mit visz. Vujinov felelet helyett a kocsirol leugrott és a sötétségben eltűnt, hátrahagyván a gabonával megrakott kocsit és lovakat. Erre a rendőrök a raktárak vizsgálásához láttak és az egyik raktár ajtaját felnyitva találtak. A kocsin tizenhárom zsák buzá és tizenhat darab tolvajkulcsot találtak, melyekkel az összes magtárak felnyithatók voltak. A megindított nyomozás során sikerült egy egész tolvajszövetkezet kideríteni, kik valamennyien — a megszökött Vujinov kivételével — szenttamási szerbek voltak, a kik már régebb idő óta üzték a magtárnak feltörését és az így szerzett gabonát Vujinov szállította el Turiaira és ott értékesítette. Az eddigi kár, a mit az ellopott gabonával a tulajdonosoknak okoztak, megközelíti a tízezer frtot. A bandának tíz férfi- és két nőtagját e hó 23-án szállították be az ó-becsei kir. járásbíróhoz. Vujinov, a ki a banda feje, értelmi szerző és orgazda, nyomtalanul eltűnt s eddig még sem sikerült feltalálni, bár a csendőrség és a rendőrség a legmesszebbmenő intézkedéseket megtette kézrekerítése iránt. Az elfogott betörők között több jómódú szenttamási gazda is szerepel.

A városi színház bizottság folyó hó 26-án ülést tartott, melynek legfontosabb tárgya a jövő színi évad betöltése volt. A bizottság a városban működő jeles színházakat igazgatójának kérvényét tárgyalás alá vette s elismerőleg azon egyhangú megállapodásra jutott, hogy a törvényhatósági bizottságnak azon előterjesztést fogja tenni, hogy a jövő évadban a színház minden pályázat kizárása mellett, újból Deák Péter színházgátonak adassék. Ezen határozat világosan illusztrálja azt, hogy a kinttől társulattal a bizottság meg volt elégedve. Kikötötte azonban a bizottság, hogy a színházgát a jövő évadban is legalább a mai nívóval megfelelő társulatot tartson s megvonta tőle a pénteki előadásokra vonatkozó engedélyt. Egyben az igazgató kérelmére megengedi azt is, hogy a bérletek lejártával még 10 előadásra új bérletet nyithasson, mely bérlet azonban válogatott, kinttől darabokból kell, hogy álljon. S így reményünk van arra, hogy társulatunk egész február hó végéig fog nálunk tartózkodni.

plébánosának is kikiáltottak a fellelkesült tagok. Ez évben többször vett részt mint rendes tag társaságunkban a már Zomborból szintén elköltözött Székely István tanár is. 1898. év elején Buday Gerő révén buzgó tanunkká avattuk Costa János gimnáziumi tanárt is, kiben nemcsak a kedélyes összejövetelekben való kitartás, de szónoki és tiszteletteljes is lón felismerve. 1898. év nyarán majdnem mindennapos látogatója volt a társaságnak Grünfelder Antal hitoktató, kit, mert önsorsával épen nem mutatkozott megelégedettnek, az asztaltársaság humorá Keserű Jakabnak nevezett el. A most lefolyt ószón megszaporodott a társaság Krump Vilmos és Prokopy Imre rendes beltalokkal.

S most midőn így röviden a „Vértési“ asztaltársaság keletkezését s annak tagjait, azoknak a társasághoz való viszonyát felsoroltam volna, fel kell még két nem ugyan rendes bel, de mindenesetre mint rendes kültagjait említenem, Prokopovits Sztevo barátunkat és a szveti ocsét — Kyriak Miklós tisztelendő atyát, ki többször meglátogat bennünket néhány percre. Vanak még ezenkívül egyes barátaink, akik hébe-korba mint nekünk egységeknek jó barátai, de az asztaltársaságnak felavatott vagy fel nem avatott tagjai néha napján körünkbe jönnek s velünk néhány kedélyes percel töltenek, mint pl. Diener János, Perviz Sándor, Henneberg Sándor ügyvéd, Anth György főpénztáros, Odry Lajos Batya, id. Heindlhofer Róbert stb.

Ezzel bevégeztem volna a „Vértési“ asztaltársaság keletkezésének és történetének rövid vázlatát, amely chronologiai sorrendre nézve talán nem, történelmi hűségére nézve, de teljességére nézve sok kívánni valót hagy maga után. Epen ezért szükségesnek látszik ez utóbbiaknak kiegészítését véget az asztaltársaságnak itt felsorolt életében előfordult nevezetesebb momentumokat röviden egybefoglalni és pár szóval azokat külön-külön csoportosítva felemlíteni.

(Vége köv.)

Művészársaság Tatabázán. Művész hazája széles e világ s így érthető, hogy Tatabázán is megjelent a művészet és annak képviselője, ámbar kisebb méretekben és egyelőre csak a kovácsműhely deszkáiban. De jól van ez így is, mert a kovácsműhely szintén benne van abban a világban, a mely a művész hazája. A kised, de éhes csapatot Gyepszki Toncsi igazgatja a kor színvonalára szerinte, a miről hirt ad ez a tatabázi színlap: „Ma Vasárnap Jänner 15-én 99. az Kovács méhelben tartja az itt levő művész Társaság a második és az utolsó Előadását, az Előadás egészen Új és össz Válogatott műsorba ál. Niző hel kezdete Rendes. Belépti díj elhatározás Szerént. Végös Tisztelettel Gyepszki Toncsi művész igazgató.“

A diszlövészek bálja. A bács-bresztováci diszlövészek folyó évi január hó 19. és 20. napján bált rendeztek. Errekes látványt nyújtott 19-én este a nagyvendéglő ostromlása és bevétele. A vendéglőt megszállva tartotta néhány ember. A század a falu felső részéből nyomult előre. Egyik lövés a másikat érte. A század feladata a koresma bevétele volt. A koresma védője látva, hogy nem képes ellentállni — megadta magát. Erre élénk zene és „hurrah“ kiáltások között a vendéglőbe nyomultak, és táncoltak reggelig. Másnap délután folytatták s csak éjjel után ért véget, a valóban sikerült bál. A falu intelligenciája is részt vett a mulatságon.

Paraszt-bál Baján. Vettük a következő meghívót: Meghívó. A „bajai koreszolyázó-egylet“ alaptörvényének gyarapítása céljából 1899. évi február hó 1-én a „Nemzeti szálloda“ tancstermében zártkörű parasztbált rendez, melyre t. címet tisztelettel meghívja az egylet választmánya. Kezdeté esti 8 órakor. Belépti díjak: Személyenként 2 korona. Számozott karzatjegy 2 korona. — Jegyek előre válthatók Heindl Aladár és Hoffenreich Károly gyógyszerész uraknál, Kollár Agoston és Reich Bernát urak kereskedésében, valamint este a pénztárnál. — Karzatijegyek kizárólag csakis Kollár A. urnál válthatók. Felülzárásokat hirtapilap nyugtázzunk. Kérjük a t. hölygeket és urakat kegyeskedjenek lehetőleg magyar népies jelmezben megjelenni. Bál bizottság: Dr. Koller Imréné, alelnök. Somogyi Emel, elnök. Weisz Rezső, jegyző. Drescher Gyula, pénztáros. Dr. Alföldy Lajosné, dr. Bernhart Jánosné, dr. Beczassy Gyulané, dr. Bekéffy Ivánné, dr. Bruck Samuné, dr. Hegedüs Aladárné, dr. Hermann Adolfné, dr. Lemberger Arminné, dr. Nicolaus Béláné, Strausz Dezsóné, Szokolovics Györgyné, Szaday Kálmáné, dr. Alföldy Lajos, Benkó Pál, dr. Bernhart János, dr. Bruck Samu, Bokor Oszkár, Bittermann Károly, dr. Bekéffy Iván, dr. Beczassy Gyula, dr. Boros József, dr. Costan Miklós, Eckert István, dr. Fehér János, Fischer Emil, dr. Fischhof Zsig, Fischhof Béla, dr. Hegedüs Aladár v. t., Heindl Aladár, dr. Hetényi Pál, Kálmán Kolos v. t., Kazal József, dr. Koller Imre v. t., Koiler Dezső, Koller Oszkár, Koller László, Kuluncsics Viktor, dr. Lemberger Armin, Madarász Flóris, Müller József, v. t., dr. Nicolaus Béla, dr. Nyiraty Já os, dr. Neu József, Pollák Illés, dr. Reich Aladár, Scherer Sándor v. t., Schön Géza, Schön Ödön, Scherer Rezső, Scherer Károly, Schmidt Ferenc, Schmidt Gyula, dr. Schlieszer Armin, ifj. Sztrély Lipót, Szokolovics György, Szaday Kálmán, Stekler Sándor, Sztrubak Bertalan, dr. Valentin Emil, Willmann János, Williger Pál.

Exhumálás. Zentáról írják: f. hó 20-án a reggeli vonattal városunkba érkeztek a szabadkai törvényszék vizsgálóbírája, orvosa és jegyzőkönyvvezetője, kik magukat dr. Révay N. János v. tiszti főnyvossal kiegészítvén, d. e. 9 órakor a szerb temetőbe hajtottak egy női holttest exhumálása és boncolása céljából. Feljelentés érkezett ugyanis a törvényszékhez, hogy Pecárszky Szever, 86. gyalogezrednél szolgáló katona felesége Sztáity Mácó néhány hettel ezelőtt gyanus körülmények közt halt el. A boncolás ki is derítette, hogy magzat-elhajtas okozta a halált és most nyomozzák e gáztett tanácsosait és okozóit.

Uri emberek cím alatt Milkó Izidor (Baedeker) társadalmi irányu dolgozatainak egy részét előfizetés útján kiadja. Összesen 16 dolgozat lesz a kötetben s az 1 frt előfizetési ár a szerzőböz Szabadkára küldendő be.

Fegyvergyakorlatok és a hivatalnokok. A belügyminiszter körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, melyben arra figyelmezteti őket, hogy azon hivatalnokok helyettesítéséről, kik a honvédség állományához tartoznak s fegyvergyakorlatra bevonulni kötelesek, időről-időre kellő időben gondoskodjanak, mert a honvédelmi miniszter ezután nem hajlandó ezeket a bevonulás alól fölmenteni azon címen, hogy a hivatalokban nélkülözhetetlenek. Eddig ugyanis évről-évre növekedett az ily címen kérvényezők száma s ez indította a honvédelmi minisztert arra az intézkedésre, hogy a fölmentések számát megszorítsa és csak egyes, különös méltánylást érdemlő esetekben adjon helyet a kéreseknek.

Táncestély. A „kulai sport-egylet“ 1899. évi február hó 1-én a polgári olvasó-egylet helyiségeiben Kolompár Sándor zombori zenekarának közreműködése mellett saját pénztára javára, zártkörű táncestélyt rendez.

Büvészestély Filipován. Filipovárol írják: e hó 23-án a filipovai nagyvendéglő nagy terme kicsinynek bizonyult, azon nagyszámu közönség befogadására, mely kíváncsi volt Heiszler Zoltán helybeli gyógyszerész által rendezett büvész és spiritiszta estélyre. A kíváncsiság teljesen ki lón elégtve, mert az estély nemcsak hogy fényesen sikerült, hanem a közönség ez uttal meggyőződést szerzett a gyógyszerész minden tekintetben kiváló képzettségéről és ügyességéről. Hogy büvészkedési valóban sikerültek és nagyszerűek voltak, mutatta a lelkesedés és viharos taps, mely minden mutatvány után a közönség részéről nyilvánult. Tekintetbe véve, hogy Heiszler urnak ezen estélyből semmi anyagi haszna nincs, hogy ő heteken át fáradságot nem ismerő buzgósággal készült mutatványainak minél korábbi előadására, teljes elismerést érdemel. Elismerést és köszönetet érdemel azért is, hogy ezen estély rendezésénél magasztos cél lebegett szeme előtt t. i. hogy a befolyt tiszta jövedelmet a szegény iskolás gyermekek felruházására fogja fordítani. Ezen célját siker koronázta, mert a szegény iskolás gyermekeknek 20 frton felül jutott. — Filipova intelligenciája ez uton mond köszönetet Heiszler Zoltánnak.

Új találmány kipróbálása Bulkeszen. Bulkeszrol írják: Helybeli körállatorvosunk Ferdinándy Aladár ur praktikus találmányt próbált ki s mutatott be az itteni közönségnek. Egy egyszerű szerkezet ez, melynek segítségével a lovakat bármely időben s a kocsinak

bármely állásban, tetszés szerinti pillanathban ki lehet fogni a kocsiból. A kinek már volt része abban, hogy a lovak megvadultak s elragadták a kocsiját, az tudja csak kellően méltányolni ezen találmány becsét, mert az soha sem fogja elfeledni azokat a veszedelmes perceket. De különben a lapokban is gyakran olvashatunk a lovak megbokrosodásából származó szerencsétlenségekről. Eppen az vitt már rá többeket arra, hogy oly lószerszámot vagy kocsit állítsanak elő, melynél az a veszedelem ki volna kerülhető. De az eddigi ezt célzó szerkezetek közül egy sem volt a célnak megfelelő s mind egyiknek volt valami oly hibája, hogy már a próbánál kitént, hogy hasznavehetetlen s épp ezért a gyakorlatban elterjedést egy sem nyert. Annál ziverebben tűvözölhetünk mi, körállatorvosunk ezen találmányát, a kinek a próbánál alkalmunk volt annak praktikus voltáról, pontos és gyors működéséről meggyőződést szereznünk. A kocsi befogott lovak a kocsi elindítása után egy időre, a feltaláló (ki maga hajtott) balkezének egy kis csavarására pillanat alatt elől-bátul szabaddá lettek oly gyorsasággal, hogy az ember alig vette észre az átmenetet, csak mikor már látta, hogy a lovak ki vannak fogva. S a mi fő, a szerkezet a lószerszámmal nincs összeköttesben, de csak a kocsi rudjára van felerősítve, s a mi minden jó találmánynak legelső kelléke — igen egyszerű. — A feltaláló ezen szerkezetet a legtöbb államban szabadalmaztatta.

Színház.

A két Rantzau.

Január 23.

Ugy a játék, mint az alakítások tökéletessége dolgában egyike volt a legjobbaknak a ma esti előadás. Kár, hogy gyér számu közönség nézte végig. Deák a jósvivő falusi tanítót megható hűséggel játszotta. Méltán sorakoztak hozzá Németh, Hevessy és Simon Jenő. Németh a gyűlölködés, az irigység és féltelen düh nyilvánulásait művésziileg juttatta érvényre. Hevessy a haragban megatalkodott, békülni nem akaró testvérét játszotta jelesen. Simon páratlan hűvel játszott szerepét, felkeltvén a reményt, hogy egykor jeles színész lesz belőle. Azt hisszük, felesleges is említeni, hogy Tövölgyi Margit, ki az igaz szerelmest játszotta, játékaival az együttes művészi nivót csak emelte. Jók voltak Dulics, Batosiné és Kantai Teréz.

A koldusdiák.

Január 24.

Milöckernek ezt a valamikor nagy népszerűségnek örvendett operettjét adták ma este. Azok a bájós dalok, melyek az operette partitúrájának oly hírnevet vívtak ki, ma sem vesztették el hatásukat. Érdekeséget kölcsönzött az előadásnak, hogy a cimszerepben Nógrády János, az előző szezonból előnyösen ismert tenorista, lépett fel. Nógrády a zombori közönség előtt mindig kedvelt színész volt, ma este is tetszést aratott. Megjelenésekor rokonszeuves tapssal fogadták, mely énekszámait után, különösen a harmadik felvonásbeli szolóját, megismétlődött. Kellemes, olvadékonny lírai tenorja azóta, hogy utoljára hallottuk, mit sem vesztett szépségéből.

Ugy értesülünk, hogy a társulat jelenlegi tenoristája máshová van elszereződve s így azt hisszük a közöbajnak adunk kifejezést, ha a tenorista kérdés elintézésénél Nógrádyt ajánljuk melegen az igazgató ur figyelmébe.

Kitünően játszottak és énekeltek az este Pálffy Nina, Galyasi Paula, továbbá Kantai Teréz. Továbbá Szabó, kinek Galyasival való kettőse viharos tetszést aratott és Deák. Dulics igen fess hadapród volt.

A végrehajtó.

Január 25.

Sylvone és Arthur ezen frivol, néhol izléstelen bohózata került ma bemutatásra, elég jó előadásban, félig telt ház előtt. Az egyes szereplők közül kiváltak Deák Péter a cimszerepben. Németh a társvégrehajtó szerepét, továbbá Szalóky Brocatel ügyvéd szerepét igenesen játszották. Tövölgyi Cyprienne nagy szerepében, a nagyvilági cocotte-ot remekül játszotta. Elismerést érdemel Pálffy B., a ki Largilette irnok szerepét igenesen játszotta.

Kantay Teréz Oktavie, a végrehajtó felesége szerepében szokott ügyességével játszott. Hevesinek kisebb szerepe volt. A közönség egyébként elég jól mulatott a bohózat kacagató jelenetein.

Jövő heti műsor.

Vasárnap: 1848. vagy a Hadak útja. — Hétfő: Odette. — Kedd: Furcsa háború. — Szerda: Végrehajtó. — Csütörtök: Aranylakadalom. — Péntek: Orleansi szűz.

Mint értesülünk Tövölgyi Margit, társulatunk felülmutulban drámai művésznője, pénteken az Orleansi szűzben jutalomjátékát fogja tartani. Nem akarunk a kinttől művésznő mellett reklámot csapni, mert az feleslegesnek és nevelésnek tünik fel azok előtt, kik párszor végigéveztek remek játékaikat. Csak azért emlíjük fel, nehogy a nagyközönség — nem jutván tudomására a jutalomelőadás — azon megbocsáthatatlan mulasztást kövesse el, hogy az előadástól távolmaradjon.

Közgazdaság.

Miért nincs elég takarmányunk.

A takarmány szükséglet fedezésének kérdése évről-évre szönyegre kerül s így az őszi hónapokban, mikor egyéb fontos gazdasági teendők nem gátolják a gazdát abban, hogy a jövő szükségletek beszerzéséről is elmélkedhessen. És csodálatos, ahányszor csak takarmányról van szó, soha sem kutatják az okot, hanem mindig csak azon töprengenek, hogy minő uton jussanak majd a hiányzó takarmánynak birtokába. Már pedig egy kis jóakarattal elejét lehetne venni e töprengésnek. Rövid néhány szóból áll idevonatkozó tanácsunk, s ez az, hogy „ápoljuk gondosan réteinket, részesítsük azt némi művelésben, meg lesz annak foganatja, nem fogunk takarmányban hiányt szenvedni.“

A takarmánytermelésben évente mutatkozó szükséglet véleményünk szerint főképp onnan ered, hogy gazdáink a rétterülettel ugyszólván mitem törődnek. Hogy mily nagy hiba ez, azt csak az tudja igazán mérlegelni, kinek alkama volt már egy jól gondozott rétet, egy művelésben nem részesített réttel összehasonlítani. A jó,

gondozott rétnék ftállománya buja növesű, gyomoktól mentes; ellenben az elhanyagolt rété értéktelen, elcsenevesszett silány kórókból áll. Ha megtennék gazdáink ama munkálatokat, melyeket a következőkben felsorolunk, nem lenne oly sok panasz a takarmány-termés nem kielégítő voltára. Ime a munkálatok a következők:

Mindjárt kora tavasszal, mihelyt a természet felébred, mihelyt a talaj állapota megengedi, küldjünk ki a rétre néhány fogast vagy u. n. rétboronát. Ezeknek alkalmazásával előmozdítjuk a levegőnek a talajba való jutását, a talajnak légjárhatóságát, mely körülmény a réti növényzetnek a mohoktól s hogy megsérti a növényzet gyökértörzset, miáltal erőteljesebb fejlődésre serkentetik.

Ha a tél folyamán vastag hólepel rakodik le a rétre, s ennek elolvadásától származó víz a rétterület egyes pontjait ellepne, gondoskodjunk a hóvíz mielőbbi elvezetéséről is, mert az hűtő hatása által ártalmára lehet a növényzetnek.

Egyes esztendőkből nem ritka jelenség a vakand turásoknak nagy száma. Ne hagyjuk meg ezeket a réten, mert a kaszálásnál gyilkol meg velük a bajunk; ugyancsak ez okból lesz tanácsos az esetleges mélyedéseket, gödröcskéket is kitölteni.

Egy soha el nem mulasztható feladatunkat kell, hogy képezze, a növényi tápanyagoknak visszapótlása, vagyis a trágyázás. Ne gondoljuk azt, hogy a réti növényzet ép úgy táplálkozik a talajból, mint minden szántóföldi növény s így igen természetes, hogy a tápanyagok visszapótlása ép úgy szükségessé válik a réten, mint a szántóföldön, sőt ha meggondoljuk azt, hogy a szántóföldön a folytonos szántásokkal szintén bozzájarunk a tápanyagképződéshez, úgy beláthatjuk, hogy miután a réten e munkálatok elmaradnak, a trágyázás keresztülvitele még fokozottabb mértékben nyilvánul. A különböző tápanyagok közül egyrészt a komposzt, másrészt és különösen a műtrágyák jöhetnek figyelembe. Utóbbiak használatosságát nagyban előmozdítja könnyen kezelhetősége és gyors hatása.

A műtrágyák közül a káldus kaint s a foszfor-savdus szuperfoszfát eredményeznek oly termést, hogy takarmány vásárlásra normális viszonyok között nem leszünk rászorulva.

Szerkesztői üzenetek.

Sz. I. Cserevka. A polémiából elég volt; azért nem közöltük és nem is közöljük a cikkét. A cikk közlésének fontosságát egyáltalában nem látjuk be.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGH ERNŐ.

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN NÁNDOR.

HIRDETÉSEK.

Halpaprikás.

Kaebly Mihály vendéglőjében folyó évi február hó 1-én

halpaprikást

rendez, melyre a nagyérdemű közönséget ezuton tisztelettel meghívja.

Egy teríték ára 1 frt. 2-2

545. szám.
kig. 1899.

Pályázati hirdetmény.

Filipova községében üresedésben levő, évi 300 frt fizetéssel és 40 frt lakbér illetménnyel javadalmazott irnok-végrehajtói állásra pályázatot nyitok, mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, felhívom, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **folyó évi február hó 20-ig** annál is inkább benyújtsák, mert a később érkezettek figyelembe venni nem fogom.

Kelt Hódsághon, 1899. évi január hó 20-án.

Lichtneckert,

3-1

szolgabíró.

9231. szám.
tkvi 1898.

Árverési hirdetmény.

Az apatini kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Lippert Ferenc ügyvéd zombori lakos végrehajtónak Sztanicskov Mladen ó-sztapári lakos végrehajtást szenvedett ellenében 350 frt tőke s járuléka kielégítése miatti ügyében az ó-sztapári 2570. számú tjkvben irt A. 1. sor 1062. hr. sz. ingatlanból Sztanicskov Mladen felerészbeni illetősége 858 frt kikiáltási árban O Sztapár községében 1899. évi február hó 23-ik napján délelőtt 10 órakor bírósági végrehajtási árverés alá fog bocsátatni s a kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozik tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, vagy neki a bíróságnál előlegesen elhelyezett bánatpénzről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első egy hó, a második két hó, a harmadikat három hó alatt, mindig az árverés napjától számított 5%, kamattal együtt a zombori kir. adóhivatal mint letétpénztárnál lefizetni s a vétel után járó kincstári illetéket viselni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog betudatni.

Apatin, 1898. évi december hó 17-én.

Az apatini kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság.

Házeladás.

Zomborban, a nemes-militicsi utcában lévő 260. számú ház szabadkézből **eladó.**

Bővebb felvilágosítást ugyanott a házban. 2-2

Czezner József

kocsigyártó és kárpitos üzlete

Zomborban

Zarándok (sóház) utca 107. sz. saját ház.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, miszerint 1898. évi november hó 1-től üzletemet saját házamba helyeztem át, hol szakmámba vágó összes munkákat gyorsan és pontosan a legjutányosabb árak mellett elvállalom.

Raktáron tartok mindennemű **új és átalakított hintókat, kocsikat** stb. szakmámba vágó bármilyen megrendelést, illetve átalakítást elfogadok és azt a legrövidebb idő alatt eszközölöm.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel:

Czezner József,

kocsigyártó és kárpitos.

20-1

976. szám.

kig. 1899.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye b.-kulai járásába bekebelezett O-Verbasz községében megíresedett és évi 400 frt fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra, tekintettel arra, hogy a 11438/1898. sz. a kiirt pályázatra elegendő alkalmas pályázó nem jelentkezett, arra újból pályázatot hirdetek. Felhívom az ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt és nyelvismeretüket igazoló kérvényeiket hozzám **folyó évi március hó 15-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert az azontul érkezettek figyelembe venni nem fogom.

B.-Kulán, 1899. évi január hó 19-én.

M ü l l e r,

szolgabíró.

3-2

1370. szám.

1898.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbírósg 1898. évi V. 1289. és 1299. számú végzéseit következtében Henneberg Sándor ügyvéd által képviselt bács bresztováci takarékpénztár és felülfoglaltok javára Vlaskalics Vlajkó és Jelena ellen 300 frt és 500 frt és járuléka erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 3146 frtra becsült gézgépek, koci, lovak és gazdasági szerelvényekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a zombori tek. kir. járásbírósg V. 1289. és 1299/2. 1898. sz. végzése folytán 800 frt tőkekövetelés, ennek 1898. évi október hó 1-5 napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 96 frt 84 kiban bíróság már megállapított költségek erejéig O Szivac határában alperesek szállásán leendő eszközölésére 1899. évi február hó 11-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kiütetik és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Zomborban, 1899. évi január hó 23-án.

Styrum Mór,

kir. bir. végrehajtó.

7 drb citrom 10 kr.

8 drb narancs 10 kr.

Kapható:

ENGEL és GOLDSTEIN

fűszerkereskedésében

ZOMBORBAN.

Vetőbüköny

kitünő minőségben egy kicsiben, mint vaggonszámra a legjutányosabb árban kapható

Bruck és Rózsa

eszéki cégnél.

10-4

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatásból.

Kiadó lakások.

Zomborban, Szelencse városrész, Apolló-utca 42. szám alatt levő Ullrich-féle sarokházban 4 utcai és egy hosszú udvari előszobából álló lakás; ugyanott egy 3 utcai szobából álló lakás, a hozzá tartozó melléképítményekkel együtt **azonnal kiadó.** 3-1

Vendéglő bérbeadás.

Az apatini utca 13. sz. alatt levő vendéglő a hozzá tartozó melléképítményekkel együtt 1899. évi május hó 1-től kezdve egy, esetleg több évre **bérbeadó.**

Bővebb értesítést **Sztrilich Zsigmond** fűszerkereskedésében Zomborban. 3-2

447. sz.

kig. 1899.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához tartozó és Csonopla, Kerynya, N.-Militics és Gyulafalva községekből alakult állategészségi kört képező csonoplai kör-állatorvosi állás leköszönés folytán megíresedvén, ezen állásnak betöltése iránt ezennel pályázati hirdetetik.

Felhívom a pályázni óhajtnak, hogy ezen évi 600 frt készpénz fizetéssel és kölcsönösen megállapítandó látogatási és busszemle díjakkal javadalmazott állásra az 1883. I. és 1888. VII. t. c. értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket alulírott fűszolgabíróhoz **folyó évi február hó 25-ig** terjesszék be, mert a később érkezettek figyelembe nem vétetnek.

Zombor, 1899. évi január 20-án.

T á r c z a y,

fűszolgabíró.

3-2

297. szám.

kig. 1899.

Hirdetmény.

Alulírott község elöljárósága pályázatot hirdet négy gyalogos rendőri állásra, melylyel egyenként évi 240 frt készpénz fizetés van összekötve, mely a községi pénztárból havi utlagos részletekben lesz utalványozva.

Az egyenruhazatot és fegyverzetet a község saját költségén szerzi be.

Felhívom a pályázni kívánók, hogy kellően felszerelt kérvényeiket **1899. évi február hó 15-ig** ezen község elöljáróságánál nyújtsák be.

Kelt Bács-Szenttamason, 1899. évi január hó 24-én.

Az elöljáróság.

110. szám.

Árverési hirdetmény.

A zombori m. kir. folyamemnői hivatalnál hasznavehetlenné vált alább megnevezett ócska anyagok **folyó évi február hó 5-én délután 1 órakor** a baracska teli kikötőben a hivatal szertárában megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőknek készpénz fizetés mellett eladtnak fognak. Az árverésre kerülő tárgyak a következők:

32 drb ócska petroleumos horló,

35 köbm. járódészka, fenyő roncok,

21 drb ro-sz állapotban levő különféle dereglje és ladikok,

59 drb különféle fenyőszálak,

12-2 métermáza kovácsolt vas,

1-15 " plévas,

0-26 " öntött vas,

1-16 " sodrony,

6-31 " ócska sodronykötelek,

31-18 " ócska kenderkötelek.

Zombor, 1899. évi január havában.

M. kir. folyamemnői hivatal.

Kiadó üzlet.

Ó-Kanizsán a főtéren nagy üzlet-helyiség, szép utcai lakással vagy lakás nélkül, **1899. évi április hó 1-től bérbe adandó.**

Az üzlet-helyiségben eddig rőfös és divatáru, valamint szabóüzlet, kalap és cipőraktár van együtt — mely célra már 20 éve szolgál, de más szakmának is kiadható.

Az évi forgalom **30,000 frt.**

Felvilágosítást nyújt **BÉRCZI MÓR** háztulajdonos. 3-1

284. sz.

kig. 1899.

Pályázati hirdetmény.

Bulkesz községben leköszönés folytán üresedésbe jött s 300 frttal javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázatot nyitok. Felhívom a pályázni óhajtnak, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **1899. évi február hó 10-ig** betérjessék, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

N.-Palánkán, 1899. évi január hó 11-én.

Dr. Ritter,

szolgabíró.

3-2